

Plaatsvervangend hoge commissaris te Djakarta (Gieben) aan minister van Uniezaken en Overzeese Rijksdelen (Van Maarseveen), 24 aug. 1950

Mede voor Stikker.

Ik had gisteren een lang gesprek met Hatta. Ik begon met de moeilijke positie van de Nederlandse RI-ambtenaren te Makassar en gaf Hatta een uiteenzetting van de maatregelen (mijn 436), die het HC genomen had en van de motieven daartoe. Ik stelde daarbij, dat de positie der RI-ambtenaren in eerste aanleg een zaak van RI was, doch dat anderzijds ontegenzeggelijk de Nederlandse Regering terzake verantwoordelijkheid droeg; dat ik, gezien de noodtoestand waar in Nederlandse ambtenaren verkeerden, maatregelen had moeten nemen, doch het uiteindelijke resultaat daarvan gaarne in overleg met RI zou willen bepalen. Ik wees er daarbij op, dat RI, mits zij spoedig handelde, door overplaatsing of het verlenen van zekere faciliteiten het afvloeien van ambtenaren, op wier behoud RI prijs stelt, zou kunnen voorkomen. Ik deed Hatta de suggestie, dat wij en RI in overleg zouden treden, ten einde onder andere aan te geven welke in Makassar verblijvende (categorieën) ambtenaren in ieder geval door RI voor afvloeiing in aanmerking zouden worden gebracht en dat volgens daarbij vast te stellen richtlijnen de consequenties der thans te Makassar getroffen maatregelen zouden worden geregeld. Hatta had wel oren naar deze suggestie, al wilde hij zich nog niet er over uitspreken. Ik zegde hem spoedig nader schriftelijk voorbrengen toe.

Over sommige andere onderwerpen seinde ik U reeds afzonderlijk. Ik drong sterk aan dat inzake gearresteerde Nederlanders nu eindelijk eens een beslissing over vrijlating of vervolging zou worden genomen en wierp wederom de vraag op of het niet in elk opzicht beter zou zijn, indien RI al die dubieuze strafzaken zou beëindigen door verdachten naar Nederland te laten gaan. Hatta beloofde mij voorts de reeds herhaaldelijk gevraagde faciliteiten inzake arrestanten te Djokja te zullen bevorderen. Inzake de jongste arrestaties te Medan, welke ik wederom eerst uit de pers vernam, had Hatta nog geen eigen berichtgeving. Ik wees hem er op, dat het de commissaris te Medan ook thans niet gelukt was de reden van de arrestatie te vernemen en dat een dergelijk optreden van de RI-autoriteiten voor de Nederlandse Regering steeds minder aanvaardbaar wordt. Ik kondigde Hatta aan hem daarover heden een nota te doen toekomen.

Hatta had de zg. vredesmissie naar Ambon afgeschreven, aangezien Ambon op het verzoek die missie te ontvangen blijkbaar niet wenste te reageren. Over het jongste plan van de UNCI sprak hij niet.

Naar aanleiding van Uw geheime brief van 13 Juli B 57-154 vroeg ik Hatta hoe hij stond tegenover aanwijzing van Van Duffelen in de Gemengde Culturele Commissie, waarbij ik liet uitkomen, dat die aanwijzing door U op prijs zou worden gesteld. Hatta zeide mij van Duffelen persoonlijk niet te kennen, doch mij ter zake nader te zullen berichten.

Hatta vroeg mij of het HC bereid was enige invloed uit te oefenen op Nederlandse ondernemers ter beëindiging van de onder leiding van Sarbupri ondernomen staking. Hij adstrueerde dit aldus, dat zijns inziens Nederlandse ondernemers een te star standpunt innamen en door nog te veel aan de vooroorlogse loonverhoudingen vast te houden communistische tendenzen in de hand werkten. Ik antwoordde, dat officiële bemiddeling van het HC niet verleend kon worden, omdat het HC de schijn moest vermijden van naar een van beide zijden partij te kiezen, doch dat ik bereid was de door Hatta gemaakte opmerking aan de leiders der Nederlandse bedrijfsorganisaties over te brengen.

Het onderhoud verliep in aangename toon. De Makassaraffaire werd niet aangeroerd. Desgevraagd zeide Hatta niet aanstonds voor ernstige wrijving tussen APRI en guerrilla in Zuid-Celebes te vrezen, hoewel die kwestie zijn aandacht heeft.